

Riziko při hře a učení

PROHLÁŠENÍ Z UBUD- HÖÖR
ZÁŘÍ 2017

International School Grounds Alliance
www.internationalschoolgrounds.org

SETKÁVÁNÍ SE S RIZIKEM je nezbytnou součástí dobře fungujícího školního hřiště. Instrukce a dospělí, kteří dětem a mladým lidem aktivity s určitou mírou rizika umožňují, by přitom měli používat především "selský rozum".

Riziko je zásadní pro zdraví a spokojenost

KDYŽ NEUDĚLÁTE KROK, nikdy se nenaučíte chodit. Setkávání se s rizikem je pro děti a mladé lidi důležité z hlediska rozvoje jejich kognitivních, sociálních, fyzických i psychických kompetencí.

DĚTI A MLADÍ LIDÉ mají bez ohledu na své schopnosti stejnou potřebu a právo setkávat se s rizikem a uvědomovat si jeho přínos.

TENTO FAKT PODPORUJE Úmluva o právech dítěte OSN (článek 31, obecná poznámka 17).

Zkušenostní učení

SETKÁNÍ S RIZIKEM DOVOLUJE dětem a mladým lidem získávat životně důležité zkušenosti, poznávat sebe i svět kolem. Tyto zkušenosti nelze naučit, lze je pouze prožít. Při spontánní činnosti se dítě učí opatrnosti, odolnosti, odvaze, uvědomuje si vlastní schopnosti či omezení, a získává sebedůvěru při jejich překonávání.

SVĚT JE PLNÝ RIZIK a děti se je potřebují naučit rozpoznávat a umět na ně reagovat tak, aby jim dokázaly čelit. Zároveň s tím rozvíjejí schopnost rizika zvládat.

Přínosné riziko

VÝZKUMY UKAZUJÍ, že politika přehnané 'minimalizace rizik' je více ke škodě než k užitku.

I ZRANĚNÍ MŮŽE BÝT POZITIVNÍ zkušeností. Aby se děti a mladí lidé ze svých chyb poučili, potřebují mít i příležitost k neúspěchu.

Výzva k akci: Bezpečné jen do nejnужnější míry

TI, KDO SE ZABÝVAJÍ VZDĚLÁVÁNÍM, ODPOVÍDAJÍ za zajištění příležitostí, které dětem a mladým lidem umožňují rozvíjet základní potřebné kompetence, jako jsou zdravý úsudek, sebedůvěra či schopnost řešit problémy.

RODIČE A DOSPĚLÍ ČLENOVÉ RODINY, školní rady, veřejná správa, zákonodárci, právní orgány a pojišťovatelé by měli spoluvytvářet takové politiky a procesy, které by aktivity

s přínosnou mírou rizika školám umožňovaly.

TI, KDO PLÁNUJÍ, navrhují, řídí, dohlížejí a starají se o prostředí kolem škol, by měli být směřováni k tomu, aby brali do úvahy riziko a jeho přínos.

ŠKOLNÍ HŘIŠTĚ by neměla být co nejbezpečnější, ale naopak bezpečná jen do nejnужnější míry.

Do češtiny přeložila Nadace Proměny Karla Komárka.

The International School Grounds Alliance (ISGA) je globální síť organizací a odborníků, kteří se snaží obohatit dětskou hru a učení změnou přístupu k tomu, jak jsou školní hřiště navrhována a využívána. Řídící rada ISGA se sešla po 4. mezinárodní konferenci v říjnu 2015 v ARMA Museu v Ubudu, na ostrově Bali v Indonésii a následně po 5. mezinárodní konferenci v září 2016 v Åkersberg in Höör, ve Švédsku.

Níže následuje seznam členů a členských organizací řídicí rady ISGA, které podporují a sdílejí přesvědčení, že čelit zdravé míře rizika je v prostředí určeném pro dětskou hru a učení zásadní. Tito členové zastupují 16 zemí z Afriky, Asie, Austrálie, Evropy, Severní a Jižní Ameriky a za Prohlášením z Ubud- Höör stojí jako jednotlivci i jako zástupci organizací.

ČLENOVÉ ŘÍDÍCÍ RADY - JEDNOTLIVCI:

Elizabeth Tolu Babalola
Lagos, Nigeria

Susan Boyd
Washington D.C., USA

Delaine Eastin
Former California Superintendent of Public Instruction
Davis, USA

Dr. Hoàng Thị Hà
Thanh Hoa, Vietnam

Sue Humphries
Goring on Thames, Oxfordshire, UK

Dr. Keitaro ITO
Fukutsu-City, Japan

Dr. Ko SENDA
Tokyo, Japan

Tahereh Sheerazie
Los Angeles, USA

Biraj Shrestha
Hetauda, Nepal

Sam Ullery
Washington D.C., USA

Dr. Jan Van Boeckel
Tallinn, Estonia

Sue Waite
Plymouth, UK

Dr. Ching-fen Yang
Taipei, Taiwan

ČLENOVÉ ŘÍDÍCÍ RADY - ORGANIZACE:

BAY TREE DESIGN

green ED
www.greenED.com.au

LEARNSCAPES
PLANNING & DESIGN
AUSTRALASIA

Naturskolan i Lund

R.O.L.E.
FOUNDATION

Birgit Leichmann GmbH
LandschaftsArchitektin

Green Schools
National Network

LIFE LAB

P V I T I V I O
FOUNDATION

school ground
greening
coalition

CENTER FOR
ECOLITERACY

Education for Planet Earth
Green Teacher

Mindstretchers™

plou
atlanta
"our children deserve a child friendly city"

TOIMATA
FOUNDATION

Children in Nature Collaborative

green schoolyards
america

NC STATE Design
NLI
NATURAL LEARNING INITIATIVE

play learning life

THE TRUST
FOR
PUBLIC
LAND

citysprouts
Public school gardens for teaching and learning

Green Schoolyard
Network

nature
PLAY
SOLUTIONS

PLAYLINK

earthplay

GRÜN
macht
Schule

newvillagePRESS

PROJECT CENTRAL

450
architects, inc.

education
OUTSIDE
open the classroom door

learning
landscapes
Learning through Landscapes

THE MINDFULNESS
MOMENT

Sekolah Alam
Nurul Izzah

EVERGREEN

Learning through
Landscapes

Nature
Pedagogy
INTERNATIONAL ASSOCIATION

ROH-ELEB KOOLE HOOD

Riziko při hře a učení |

PROHLÁŠENÍ Z UBUD- HÖÖR
ZÁŘÍ 2017 | ODKAZY

Riziko je zásadní pro zdraví a spokojenost

Baluja T., McGinn D. *Parental Fear Contributing to Sedentary Lifestyle of Canadian Children*: Report. [accessed on 29 May 2012]. Available online: <http://www.theglobeandmail.com/news/national/parental-fear-contributing-to-sedentary-lifestyle-of-canadian-childrenreport/article4217180/>

Brussoni M., Olsen L. *The perils of overprotective parenting: Fathers' perspectives explored*. Child. Care Health Dev. 2012 [PubMed]

Brussoni et al. *What is the relationship between risky outdoor play and health in children? A systematic review*. Int J Environ Res Public Health. In press.

Brussoni et al. *Risky play and children's safety: Balancing priorities for optimal child development*. Int J Environ Res Public Health 2012;9:3134-8.

Bundy A.C., Naughton G., Tranter P., Wyver S., Baur L., Schiller W., Bauman A., Engelen L., Ragen J., Luckett T., et al. *The Sydney Playground Project: Popping the bubblewrap—Unleashing the power of play: A cluster randomized controlled trial of a primary school playground-based intervention aiming to increase children's physical activity and social skills*. BMC Public Health. 2011 [PMC free article] [PubMed]

Bingley A, Milligan C. *Climbing trees and building dens: Mental health and well-being in young adults and the long-term experience of childhood play experience*. London, U.K.: Lancaster University, Institute for Health Research, 2004. Available at <http://escalate.ac.uk/downloads/4725.pdf>.

Fuselli P, Yanchar NL. *Preventing playground injuries*. Paediatr. Child Health 2012; 17:328.

Gill T. *No fear: growing up in a risk averse society*. London: Calouste Gulbenkian Foundation, 2007.

Gray P. *The decline of play and the rise of psychopathology in children and adolescents*. Am. J. Play. 2011;3:443–463.

Gray et al. *What is the relationship between outdoor time and physical activity, sedentary behaviour, and physical fitness in children? A systematic review*. Int J Environ Res Public Health. In press.

Lavrysen et al. *Risky-play at school. Facilitating risk perception and competence in young children*. Eur. Early Child. Educ 2015; (in press).

Sandseter et al. *Children's risky play from an evolutionary perspective: The anti-phobic effects of thrilling experiences*. Evol Psychol 2011;9:257-84.

Taylor A.F., Kuo F.E. *Is Contact with Nature Important for Healthy Child Development? State of the Evidence*. In: Spencer C., Blades M., editors. *Children and Their Environments*. Cambridge University Press; Cambridge, UK: 2006. pp. 124–140.

Smith, S.J. *Risk and our pedagogical relation to children on the playground and beyond*. State University of New York Press, 1998.

Zkušenostní učení

Becker et al. *Physical activity, self-regulation, and early academic achievement in preschool children*. Early Educ Dev 2014;25:56-70.

Bundy, A.C. et al *The risk is that there is 'no risk': a simple, innovative intervention to increase children's activity levels*. International Journal of Early Years Education, 2009, 17(1) 33-45

Christensen P., Mikkelsen M. R. *Jumping off and being careful: Children's strategies of risk management in everyday life*. Sociology of Health & Illness, 2008, 30, 112-130.

Eager D., Little H. *Risk Deficit Disorder*; Proceeding of IPWEA International Public Works Conference; Canberra, Australia. 21–24 August 2011.

Fjørtoft I. *The natural environment as a playground for children: The impact of outdoor play activities in pre-primary school children*. Early Child. Educ. J. 2001; 29:111–117. doi: 10.1023/A:1012576913074. [Cross Ref]

Guldberg H. *Reclaiming childhood: Freedom and play in an age of fear*. London, England: Routledge, 2009.

ITO, K., Sudo, T., & Fjørtoft, I. *Ecological design: collaborative landscape design with school children*. In: Children, Nature, Cities, (eds.) Ann Marie F. Murnaghan & Laura J. Shillington, UK, Routledge.

Jost, D., Yost, B., Mikus, S., & Ghilasi Gorveh, M. *Making Room for Risk in Play Environments and Play Standards*. Landscape Research Record, 2016, 5, 245-260.

Kellert, S. *Experiencing Nature: Affective, Cognitive, and Evaluative Development in Children*. In Kahn, P., Jr. & Kellert, S.. *Children and nature: Psychological, sociocultural, and evolutionary investigations*. Cambridge, MA, 2002, The MIT Press.

Kellert, S. *Birthingright: People and nature in the modern world*. New Haven, CT, 2012: Yale University Press.

Kochanowski L, Carr V. *Nature playscapes as contexts for fostering self-determination*. Child Youth Environ 2014;24(2):146-67.

Korpela et al. *Restorative experience, self-regulation, and children's special place preferences*. Environ Psychol 2002;22:387-98.

Lavrysen et al. *Risky-play at school. Facilitating risk perception and competence in young children*. Eur. Early Child. Educ 2015; (in press).

Lindon, J. *Too safe for their own good?: Helping children learn about risk and life skills*. The National Early Years Network, 1999.

McArdle et al. *Does a nurturing approach that uses an outdoor play environment build resilience in children from a challenging background?* Adventure Ed Outdoor Learn 2013; 13(3):238-54.

Morrongiello B.A. *Do children's intentions to risk take relate to actual risk taking?* Inj. Prev. 2004;10:62–64. doi: 10.1136/ip.2003.003624. [PMC free article] [PubMed] [Cross Ref]

New, R. S., Mardell, B., & Robinson, D. *Early childhood education as risky business: Going beyond what's 'safe' to discovering what's possible*. Early Childhood Research and Practice, 7 (2). 2005. Retrieved November 17, 2011 <http://ecrp.uiuc.edu/v7n2/new.html>

Pellegrini A.D. *The role of Play in Human Development*. Oxford University Press; Oxford, UK: 2009. Play: What is It? pp. 6–20.

Smith P.K. *Play: Types and Functions in Human Development*. In: Ellis B.J., Bjorklund D.F., editors. *Origins of the Social Mind: Evolutionary Psychology and Child Development*. Guilford Press; New York, NY, USA: 2005.

Přínosné riziko

Ball, D. *Playgrounds—risks, benefits and choices*, Contract Research Report No. 426/2002. Sudbury: HSE Books, 2002.

Ball, D., Gill, T. and Spiegel, B. *Managing risk in play provision: Implementation Guide*, London: Play England, 2008.

Children's Play Council, National Playing Fields Association & PLAYLINK. *Best Play: What play provision should do for children*. London: National Playing Fields Association, 2000.

Little, H. & Wyver, S. *Outdoor play: Does avoiding the risks reduce the benefits?* Australian Journal of Early Childhood, 33, 33–40. 2008. Retrieved 17th April 2014: http://www.earlychildhoodaustralia.org.au/australian_journal_of_early_childhood/ajec_index_abstracts/outdoor_play_does_avoiding_the_risks_reduce_the_benefits.html

Little, H., Wyver, S. & Gibson, F. *The influence of play context and adult attitudes on young children's physical risk-taking during outdoor play*. European Early Childhood Education Research Journal, 19, 113–131, 2011.

Moore, R. *Nature Play & Learning Places. reating and managing places where children engage with nature*. Raleigh, NC: Natural Learning Initiative and Reston, VA: National Wildlife Federation, Version 1.4, 2014.

New, R. S., Mardell, B. & Robinson, D. *Early childhood education as risky business: Going beyond what's 'safe' to discovering what's possible*. Early Childhood Research and Practice, 7(2). Retrieved 18th April 2014 from <http://ecrp.uiuc.edu/v7n2/new.html>, 2005.

Ostubo, R. and Senda, K. *A discussion on needs for research on benefits of risk on children's playgrounds in Japan*. Journal of Assoc. for Children's Environment, Vol. 1, No.2. pp52-55, 2005.

Ostubo, R., Endo, M., Kawakami, M., Senda, K., Nakatsu, H., Maruyama, T., Yatogo, T., and Senda, M. *Research on risk benefits on children's play area*. Journal of Association for Children's Environment, Vol. 7, No.1. pp88-91, 2011.

Sandseter, E. B. H. *Categorizing risky play – How can we identify risk-taking in children's play?* European Early Child Education Research Journal, 15(2), 237-252. 2007. Retrieved 17th April 2014 from <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13502930701321733#.UygSNM6YcRA>.

Sandseter, E. B. H. *Affordances for risky play in preschool: The importance of features in the play environment*. Early Childhood Education Journal, 36, 439–446, 2009a.

Sandseter, E. B. H. *Risky Play and Risk Management in Norwegian Preschools – A Qualitative Observational Study*. Safety Science Monitor, 1(13), 1-12, 2009b.

Sandseter, E.B.H. *Children's risky play in Early Childhood Education and Care*. ChildLinks. Children's Risky Play, 3, 2-6. 2011. Retrieved 18th April 2014 from <http://www.barnardos.ie/resources-advice/publications/free-publications/childlinks-issue-3-2011-childrens-risky-play.html>

Solomon, Susan G. *The Science of Play*. United States of America: University Press of New England, 2014.

Susa, A. M. & Benedict, J. O. *The effects of playground design on pretend play and divergent thinking*, Environment and Behavior, 26 (4), 560-579, 1994. In: Ball, Playgrounds: risks, benefits and choices. 2002.

Tovey, H. *Playing on the Edge: Perceptions of Risk and Danger in Outdoor Play*. In P. Broadhead, J.

Howard & E. Wood (eds) *Play and Learning in the Early Years (79-94)* 2010. London: Sage.

Tovey, H. *Achieving the balance: Challenge, risk and safety*. In J. White (ed), *Outdoor Provision in the Early Years (86-94)*, 2011. London: Sage.

Valentine G. "Oh yes I can" "Oh no you can't": Children and parents' understandings of kids' competence to negotiate public space safely. Antipode. 1997;29:65–89.